

STEINERHØYSKOLEN
Rudolf Steiner University College

Årsrapport 2018

STEINERHØYSKOLEN

Professor Dahls gate 30, 0260 Oslo

+47 22540590 /adm@steinerhoyskolen.no

www.steinerhoyskolen.no

Innhold

I.	Styrets beretning	3
II.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
III.	Årets aktiviteter og resultater	8
IV.	Styring og kontroll i virksomheten.....	18
V.	Vurdering av framtidsutsikter.....	19
VI.	Foreløpig Årsregnskap	28

I. Styrets beretning

STYRETS ÅRSBERETNING FOR 2018

Styrets vurdering av om måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultater for 2018

Steinerhøyskolens resultater for 2018 er positive og i tråd med høyskolens satsningsområder. Dette gjelder ikke minst økonomien. For annet år på rad går høyskolen med et betydelig overskudd. Ved utgangen av året var egenkapitalen på 42%. Arbeidet med å få på plass flere forutsigbare finansieringskilder har gitt resultater i 2018 og fortsetter i 2019.

Antallet publiseringspoeng er et av de høyeste noen sinne.

Antall studenter som startet ved våre to heltids grunnutdanninger høsten 2018 var lavere enn foregående år (28). Dette gir grunn til bekymring, men ble kompensert med flere studenter på andre studier. Antall studenter var i oktober 268, mot 242 et år tidligere.

Årets viktigste begivenhet er uten tvil at fellesgraden i samarbeid med OsloMet, 5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, ble akkreditert av NOKUT 28.08.2018 og ble søkbar fra 01.02.2019 gjennom Samordna opptak.

Gjennomføringen av budsjettet med vekt på prioriterte mål og aktiviteter i tilskuddsbrevet, herunder søknungen til akkrediterte studier.

Antall søkere til våre to heltids grunnutdanninger er igjen høyere enn noen gang, men antall studenter som faktisk startet er lavere enn på flere år. Styret mener at dette kan henge sammen med uklarheter knyttet til kompetanse og påbygningsmuligheter etter endt utdanning. I denne lærerutdanningen med oppstart høsten 2019 er det avklart at kandidatene er kvalifiserte til lærerarbeid i både steinerskoler og offentlige skoler.

Erklæring om at pris på eventuelle transaksjoner mellom tilskuddsmottaker og nærstående enheter, og eventuelle internt transaksjoner, er fastsatt etter markedsmessige vilkår.

For å være på den sikre siden anser vi Berle Antroposofisk Arbeidssenter, som Steinerhøyskolen er leietaker hos, som nærstående enhet. Steinerhøyskolen betalte i 2018 en årlig husleie på ca. 1250 kr pr kvadratmeter. Husleien er behandlet av begge styreverv og antas å være markedsmessig. Steinerhøyskolen har gjennom flere år fakturert huseier et fast årlig beløp for vaktmester og administrativ støtte (herunder forretningsførsel). Godtgjørelsen antas å være markedsmessig.

Kort omtale av vesentlige forhold som har hatt betydning for oppnådde resultater, herunder en konkret beskrivelse av hvilke utfordringer institusjonen har innenfor utdanning og forskning, og styrets tiltak for å forebygge eventuelle avvik

Steinerhøyskolens definerte samfunnsoppdrag er å utdanne for steinerskoler, steinerbarnehager og sosialterapeutiske virksomheter. Bredden i studietilbudet og lavere antall studenter enn ønskelig innebærer et kontinuerlig press på økonomien og krever stram styring.

Det arbeides kontinuerlig med å etablere nye, forutsigbare og langsiktige finansieringskilder. Steinerhøyskolen hadde i 2018 klart økende inntekter fra samarbeidspartnere.

En varig bedre økonomi vil gjøre det mulig å:

- markedsføre studietilbudene og profilere Steinerhøyskolen bedre
- forsterke fagmiljøet med fokus på forskning og førstestillingskompetanse
- øke lønninger og dermed øke muligheten for å sikre ung og kompetent arbeidskraft

Steinerhøyskolen scorer svært bra på studiebarometeret også i 2018. Lærerstudentens totalvurdering ligger nå på 4,6 (av 5), mens gjennomsnittet på pedagogiske utdanninger ligger på 4,0. På barnehagelærerutdanningen er totalvurderingen 4,7 mot et landsgjennomsnitt på 4,0. Masterstudiet scorer aller best med en totalvurdering på 4,9. Interne undersøkelser viser samme tendenser. Studentene trekker frem at de er spesielt tilfredse med undervisning og veiledning, og mange setter stor pris på kombinasjonen av teori, praksis og kunstoffag.

Steinerhøyskolen representerer kvaliteter, verdier og et menneskesyn som mange slutter seg til. Det er derfor grunn til å tro at kompetanse på dette feltet i større grad vil bli etterspurt i årene som kommer. Derfor anses målet om å rekruttere langt flere studenter i framtiden som realistisk. Det er oppnådd mye med hensyn til mobilitet, påbygnings- og gode overgangsordninger til annen utdanning, men for å realisere et slikt potensiale, må særlig to ting skje: Steinerhøyskolens tilbud og muligheter må bli godt kjent, og steinerpedagogisk utdanning og kompetanse må anerkjennes som likeverdig med annen utdanning på samme nivå og av samme varighet. Større synlighet og bedre dialog med øvrige aktører i universitets- og høyskolesektoren vil også bidra til at flere unge mennesker som deler Steinerhøyskolens verdier vil vurdere høyskolen som et fremtidig arbeidssted.

De største fremtidige utfordringene ligger først og fremst på tre områder:

- rekruttere flere studenter.
- hente inn forutsigbar ekstern finansiering.
- oppnå akkreditering av høyskolen

Omtale av eventuelle planlagte organisatoriske endringer som antas å ville påvirke virksomhetens rettslige eller økonomiske stilling

Det er ikke planlagt vesentlige endringer på dette området.

Overordnet fremstilling av de viktigste prioriteringene for 2019

- Øke tilstrømmingen til eksisterende studietilbud, spesielt til grunnutdanningene
- Starte opp første kull på vårt nye studium, Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 med steinerpedagogikk, fellesgrad med OsloMet
- Steinerhøyskolen skal ha bedre gjennomføring enn landsgjennomsnittet.
- Følge opp plan for kompetanseheving og oppgradering til førstestillings- og professorkompetanse
- Ferdigstille revisjon av steinerskolens læreplan for grunnskolen og for videregående skole. Oppdrag fra Steinerskoleforbundet.
- Øke vitenskapelig publisering.

- Drive det fagfellevurderte tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education) sammen med Alanus Hochschule i Tyskland
- Videreutvikle mulighetene til å ta enkeltemner fra utdanningene, regionalt/sentralt
- Utrede muligheter for mer nettbasert undervisning
- Øke antall studiepoeng per faglig årsverk
- Skape et mer forpliktende samarbeid med det steinerpedagogiske miljøet
- Videreutvikle samarbeidet med OsloMet, faglig og administrativt
- Videreutvikle omfanget av en tredje finansieringskilde i tillegg til studentbetaling og statsstøtte
- Revisjon av organisasjonsstruktur
- Revidere strategisk plan, herunder oppdatert strategi for profilering og posisjonering.

Omtale av resultater på arbeidet ved institusjonen når det gjelder likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Stiftelsen hadde ved utløpet av 2018 20 årsverk. 53 % av disse årsverkene ble utført av kvinner. Styret består av 4 kvinner og 4 menn.

3 av høyskolens 4 undervisningsledere er kvinner.

Andelen kvinner i førstestillinger er 29%, men ser man på andelen kvinner av årsverkene i førstestillinger, er tallet 47%.

Stiftelsen lønner ikke etter kjønn. Styret mener det ikke er behov for konkrete likestillingstiltak, og at det allerede tas tilstrekkelig hensyn til likestilling. Steinerpedagogisk kompetanse på det akademiske nivået høyskolen trenger er mangelvare. Dette betyr at kjønn og etnisitet er underordnet faglige kvalifikasjoner.

Stiftelsen er en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, språk eller livssyn. Dette ivaretas gjennom like vilkår, rettigheter og muligheter i ansettelses- og arbeidsforholdet. Tiltak vurderes og utformes etter behov i virksomheten.

Steinerhøgskolen legger vekt på å tilrettelegge forholdene for studenter og besøkende slik at alle kan få godt utbytte av høyskolens tilbud. Per i dag må rullestolbrukere bruke en sideinngang for å komme direkte til heisen da det ikke har vært mulig for huseieren å installere rullestolheis.

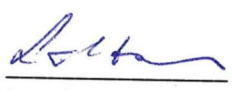
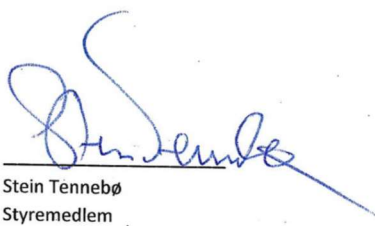
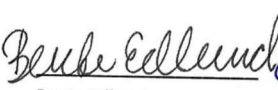
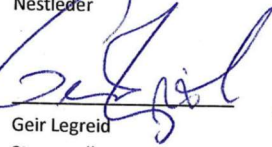
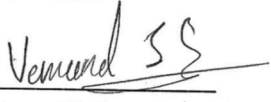
Omtale av arbeidet samfunnssikkerhet og beredskap

- Høyskolen har nedsatt en beredskapsgruppe og har planer for beredskap og krisehåndtering.
- Høyskolen har avtale med Unicare om bedriftshelsetjeneste.
- En av høyskolens heltidsansatte lærere har ansvaret for den utøvende delen av HMS-arbeidet og har fått avsatt tid til dette.
- Informasjon om høyskolens rutiner og krisehåndtering inngår i studiehåndboken som alle studenter får tilgang til elektronisk og/eller i trykket versjon ved oppstart av studier.

- Vernerunde med verneombud, vaktmester og representant for ledelsen gjennomføres en gang i året.
- Egenkontrollrunde med fokus på el. sikkerhet utføres også en gang i året.
- Brannøvelse gjennomføres minst en gang hvert studieår.

26. februar 2019

I styret for Stiftelsen Steinerhøyskolen

 Ninon Onarheim Styreleder	 Lars Hektoen Nestleder	 Sissel Østberg Styremedlem	 Stein Tennebo Styremedlem
 Bente Edlund Styremedlem	 Geir Legreid Styremedlem	 Ingrid Reistad Styremedlem	 Vemund Skulberg Styremedlem

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Steinerhøyskolen er en stiftelse som har som formål å tilby lavere og høyere grads utdanning innen steinerpedagogikk, tilby etter- og videreutdanning, drive forskning og utviklingsarbeid, samt bidra til forskerutdanning innenfor fagområdet. Stiftelsen baserer sin virksomhet på et antroposofisk idégrunnlag. Stiftelsen skal også formidle og informere om steinerpedagogikk i offentligheten.

Høyskolens samfunnsoppdrag er å tilby steinerpedagogisk grunn-, etter- og videreutdanning til personer som arbeider eller skal arbeide i steinerbarnehager, steinerskoler og sosialterapeutiske virksomheter.

Steinerhøyskolen tilbyr per i dag akkrediterte studier på bachelor- og masternivå: Steinerpedagogisk lærerutdanning (bachelorgrad), Steinerpedagogisk barnehagelærerutdanning (bachelorgrad) og Antroposofisk sosialpedagogikk (bachelorgrad), samt erfaringsbasert mastergrad i steinerpedagogikk. Lærerutdanningene og mastergradsstudiet er pedagogiske studier, mens sosialpedagogikk har grunnelementer både fra steinerpedagogikk og helsefag.

Steinerhøyskolen tilbyr også enkelte emner/emnegrupper som videreutdanning eller deler av grunnutdanning for studenter som av ulike grunner ikke kan ta hele studiet eller studere på heltid.

Høyskolen er sentralt lokalisert på Majorstuen i Oslo og holder til i en gammel skolebygning eid av en antroposofisk stiftelse.

Rektor Dagny Ringheim, Forskningsleder Henrik Holm og Administrativ leder Steinar Døhlen utgjør høyskolens toppledelse.

Rapporter som gjelder for 2018 er publisert på *DBH*.

Hovedtall

Antall årsverk 2018	20
Antall fast ansatte 31.12.18	26
Antall registrerte studenter	268 pr oktober 2018
Totale inntekter	25,1 MNOK
Total tildeling fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer	14,9 MNOK
Årsresultat	0,6 MNOK

Redegjørelse for økonomiske forhold:

Steinerhøyskolen driver hovedsakelig med høyskoleaktiviteter og har ingen underenheter. Inntekter og kostnader relatert til kursvirksomhet holdes regnskapsmessig atskilt fra annen virksomhet.

III. Årets aktiviteter og resultater

Resultatrapportering på sektormål

	Resultat 2017	Resultat 2018	Mål 2017 ¹	Mål 2018 ²
Sektormål 1 Høy kvalitet i utdanning og forskning				
Andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid	50%	44%		
Andelen mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid	76%	24%		
Andel PH. D.-kandidater som gjennomfører innen seks år	X	X		
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,9	4,8		
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	37,8	28,3		
Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk	<0,1	0,4		
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk	X	X		
Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter	X	X		
Sektormål 2 Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling				
Andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning				
Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	X	X		
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (000)	22,1	19,7		
Andel forskningsinnsats i MNT-fag	X	X		
Sektormål 4 Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem				
Antall studiepoeng per faglig årsverk	551	500		
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	0	0		

¹ Kun for dem som har satt opp et måltall

² Kun for dem som har satt opp et måltall

Sektormål 3

Kandidattall på helse- og lærerutdanningene		
	Mål 2018	Resultat 2018
Helseutdanningene:		
Lærerutdanningene:	60	18

Vurdering av resultatene på nasjonale styringsparametere:**Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning****Kvantitativ styringsparameter: Gjennomføring av bachelor- og masterstudier**

- Andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid: 44 %
- Andel masterkandidater som fullfører på normert tid (3 år på deltid): 24 %

Gjennomstrømming, studiepoengproduksjon og normert tid

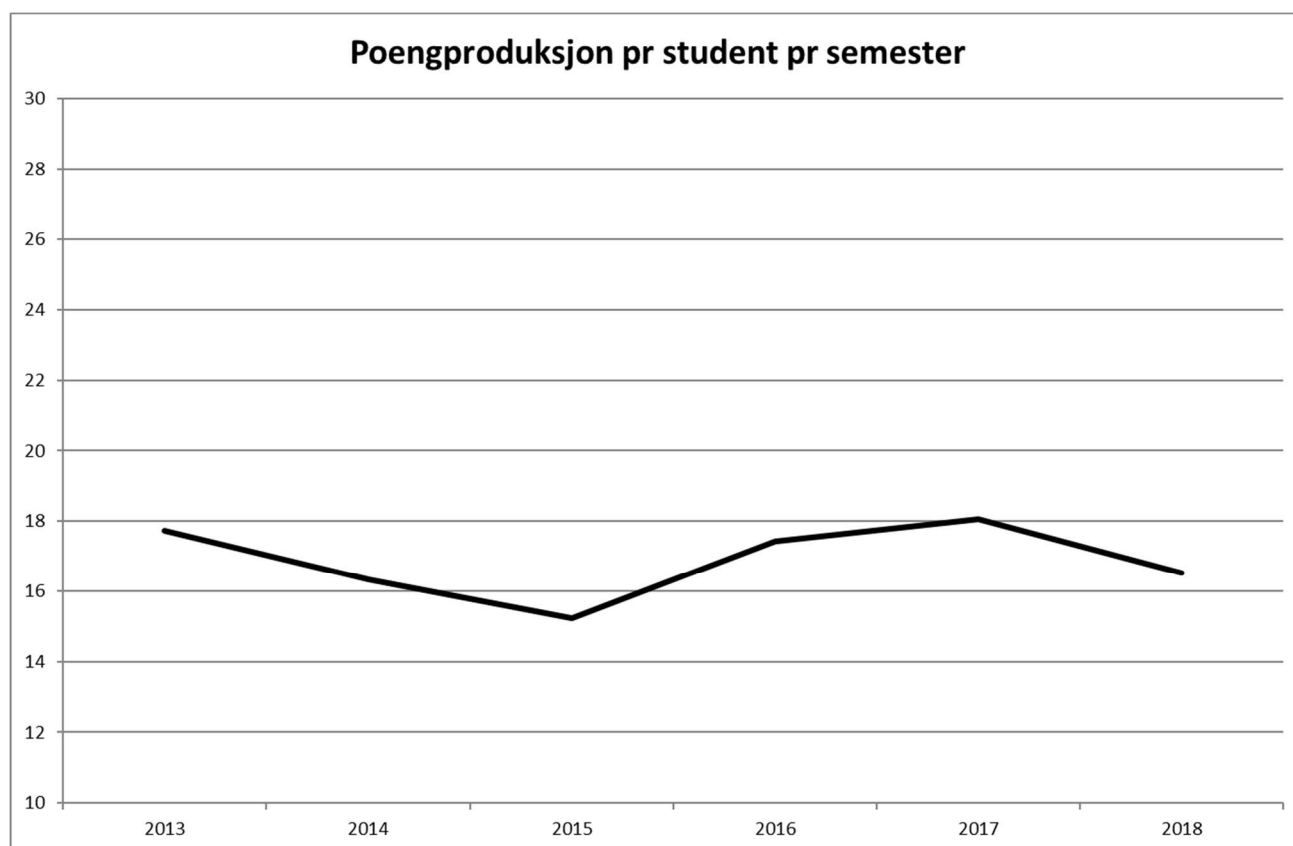
Steinerhøyskolen er kontinuerlig opptatt av å opprettholde og forbedre gjennomstrømmingen ved de ulike studietilbudene. Individuell utdanningsplan utarbeides for studenter som ikke har mulighet til å fullføre studier på normert tid grunnet helse eller andre forhold. Steinerhøyskolen gir god veiledning og oppfølging (jfr. NOKUTs Studiebarometeret og interne undersøkelser av studiekvalitet og læringsmiljø), har god oversikt og fanger opp de studentene som kan og vil fullføre sine studier.

Andel studenter som gjennomfører studiene på normert tid er til tross for tiltakene fortsatt lavere enn ønskelig. Studentgruppene er små, og naturlige variasjoner fra kull til kull får store utslag. Det er derfor vanskelig å vurdere hva tallene egentlig betyr. Det er lite som tyder på at det henger sammen med mangelfull oppfølging av studentene jfr. *Studiebarometeret 2018*. I NOKUTs og våre egne undersøkelser kommer det tydelig frem at studentene er fornøyd med undervisningen, oppfølgingen, studiets innhold og læringsmiljø. Det vurderes slik at det er utenforliggende faktorer (alder, familie, helse m.m.) som i stor grad er årsak til avbrudd, permisjoner og lignende.

Studiepoengproduksjon, gjennomsnitt per student:

De siste årene har etterspørselen etter kompetanseheving i steinerskolene og -barnehagene blitt stadig høyere. Steinerhøyskolen tilbyr enkeltemner fra lærer- og barnehagelærerutdanningen som videreutdanning eller deler av heltidsutdanningen. Dette har medført en økning i studenttall og studiepoengproduksjon totalt sett, men har samtidig ført til at poengproduksjonen per student har gått ned (jfr. tabell nedenfor). Denne utviklingen understreker Steinerhøyskolens behov for å øke tilstrømmingen til høyskolens grunnutdanninger på heltid.

År	Studiepoeng per student Vårsemesteret	Studiepoeng per student Høstsemesteret	Studiepoeng per student Hele året
2018	19,2	14,2	33,0
2017	18,5	17,6	36,2
2016	19,5	15,3	34,8
2015	18,8	12,1	30,4
2014	18,0	15,0	32,6
2013	17,8	17,7	35,4
2012	20,3	21,0	41,2
2011	20,2	19,0	39,2

En negativ trend ble brutt i 2015, men i 2018 er det et nytt fall. Tallene influeres av en stor andel deltidsstudenter og at en stor andel av studentene ikke gjennomfører på normert tid.

Steinerhøgskolens kvalitetspolitikk er å sørge for god kommunikasjon, lave terskler og åpne dører slik at dialog og samhandling blir enklest mulig. Det er små og gjennomsiktede forhold ved høyskolen, og relasjonen mellom studenter og høyskolens medarbeidere sikrer studentene nødvendig oppfølging og tilrettelegging for å kunne nå studiets målsettinger. Studentene får god informasjon om de ulike emnenes inndeling og mål, krav til oppmøte, arbeidskrav, forventet arbeidsomfang, pensumlitteratur og hvordan faglig nivå og egnethet blir vurdert og kontrollert. Hver student har dessuten en mentor de kan rådføre seg med og som tar initiativ overfor studenter som står i fare for å miste grepet på studiene. God informasjon og oppfølging (oppgaveveiledning og tilbakemelding, praksisveiledning og mentorordning) bidrar til å skape klarhet og sikre at læringsutbyttet kan nås.

Det gjennomføres årlige studentevalueringer som tar for seg ulike sider av studiets kvalitet. Studentenes vurdering av hvilke muligheter de har hatt til å oppnå forventet læringsutbytte blir besvart i de spørsmål

evalueringene tar opp. I tillegg utformes det årlige eksamensrapporter som evaluerer resultatene samt viser en utvikling over tid. Steinerhøyskolens faglig ansatte og ledelse analyserer resultatene fra disse evalueringene og vurderer om tiltak bør igangsettes, og i tilfelle hvilke.

Andelen bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid ligger nært landsgjennomsnittet for sektoren. Kvalitetssikringssystemet legger opp til årlige evalueringer fra studentgruppene, og det er ingen indikasjoner på at høyskolens undervisning eller oppfølging av studentene er medvirkende til lav gjennomstrømming i 2018.

Nedenfor fremgår en oversikt over Steinerhøyskolens studieprogrammer:

Studieprogram	Varighet	2017 kandidater	Andel normert tid DBH	2018 kandidater	Andel normert tid DBH
Master	3 år – 120 stp	16	*	7	*
Sosialpedagogikk, deltid	4 år – 180 stp	5	*	4	*
Lærerutdanning	3 år – 180 stp	10	*	10	*
Barnehagelærer	3 år – 180 stp	11	*	5	*
Barnehagelærerutdanning, deltid	4 år – 180 stp	8	*	3	*
TOTAL		50	50%	29	44%

* utelatt p.g.a. små utvalg

Steinerhøyskolens prioriterte mål på dette området

I høyskolens prioriterte plan for 2018 har det vært et satsingsfelt under sektormål 1 å øke tilstrømningen til studiene, og til grunnutdanningene i særdeleshet. Dette var et av de viktigste målene også for 2017, og det ble igangsatt tiltak for å bli mer synlig på områder som høyskolens egenart, verdier og studietilbud. Nettsidene har blitt oppgradert, og markedsføringsbudsjettet er høyere enn tidligere år.

Samtidig har det vært arbeidet for å gjøre studiene mer attraktive for studenter. Særlig viktig har det vært å klargjøre hvilke overgangs- og påbygningsmuligheter studentene har, og hvordan kandidater fra Steinerhøyskolen kan få eller bygge opp kompetanse for å arbeide i offentlige skoler og barnehager. Dessverre har dette ikke vært nok til å sikre økt tilstrømming til vårt 3-årige lærerstudium. Bare 12 studenter startet på lærerutdanningen i 2018, mot 14 året før.

På vår heltids barnehagelærerutdanning er situasjonen heldigvis bedre. Det startet 18 studenter i 2018, mot 19 året før. Begge disse tallene er blant de høyeste noen sinne.

Når det gjelder barnehagelærerutdanningen, er det for flere år siden tatt kontakt med Kunnskapsdepartementet for å få en ny vurdering av kompetansen til Steinerhøyskolens barnehagelærerkandidater. Per i dag gir offentlig barnehagelærerutdanning kompetanse til å arbeide som pedagogisk leder eller styrer i offentlige og private barnehager, mens Steinerhøyskolens barnehagelærerutdanning, som er på samme nivå og har samme varighet, kun gir kompetanse for arbeid som pedagogisk leder og styrer i steinerbarnehager. Vi mener det ville styrke Steinerhøyskolens arbeid med rekruttering dersom steinerbarnehagelærere fikk likeverdig kompetanse som offentlige barnehagelærere.

Sosialpedagogene som er utdannet fra Steinerhøyskolen, har allerede samme kompetanse som miljøterapeuter og miljøarbeidere i kommunal og offentlig tjeneste. Her startet 24 studenter i 2018, mot 16 ved forrige opptak i 2016.

Kvantitativ styringsparameter: Gjennomføring av ph.d.-utdanningen

Steinerhøyskolen har ikke ph.d.-utdanning.

Styringsparameter: Studentenes studieinnsats og tilfredshet

*Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter (Studiebarometeret) har vært stabilt over 35 timer gjennom flere år, men vi ser en markant nedgang i 2018. Dette har sammenheng med at vi har noe redusert undervisning pr uke, men kan også skyldes liten utvalgsstørrelse.

* Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten (Studiebarometeret): 4,8 . Dette betyr at vi topper studiebarometeret for 3. år på rad.. Spørsmålet er hvordan Steinerhøyskolen kan bruke dette til å øke tilstrømningen til studiene.

Styringsparameter: Vitenskapelig publisering

Antall publikasjonspoeng per faglige årsverk i 2018 (DBH): 0,4 (estimat). Dette innebærer en betydelig og forventet forbedring fra 2017 og vi nærmer oss gjennomsnittet for de private høyskolene (0,5). Den positive utviklingen vil fortsette i 2019.

Publisering 2018

Henrik Holm

Franz Rosenzweig über Kunst „und“ Sprache aus der Perspektive der Erlösung.

Holm, Henrik. 2018, Archivio di Filosofia. STEINERVitenskapelig artikkel

Die Macht der Dummheit oder: Nietzsche und wir?

Holm, Henrik. 2018, Scheidewege. Jahresschrift für skeptisches Denken. STEINERVitenskapelig artikkel

Musikalische Empfänglichkeit.Zur Psychologie des Hörens.

Holm, Henrik. 2018, E-Journal Philosophie der Psychologie. STEINERVitenskapelig artikkel

Eksistensdialektikk versus middelmådighet?

Holm, Henrik. 2018, Minerva (Oslo). STEINERPopulærvitenskapelig artikkel

Nietzsche er filosofen som får oss til å stille de ubehagelige spørsmålene.

Holm, Henrik. 2018, Minerva (nettutgaven). STEINERPopulærvitenskapelig artikkel

Markus Lindholm

Promoting Curiosity? Possibilities and Pitfalls in Science Education.

Lindholm, Markus. 2018, Science & Education. NIVA, STEINERVitenskapelig artikkel

Læringspress i barnehagen fremmer ikke kunnskapsglede eller nysgjerrighet forskning.no

Gi ikke barnehagebarna vernebriller. Kronikk Aftenposten, oktober 2018

Det handler om å ta barn på alvor forskning.no

Frode Barkved

Views of history and history teaching in Waldorf education.

Barkved, Frode. 2018, Research on Steiner Education. STEINERVitenskapelig artikkel

Skraper vi inn såkornet for tidlig? Klassekampen, september 2018

Marius Wahl Gran

Tabula Rasa – The performative and unique materiality of the blackboard.

Gran, Marius Wahl. 2018, Research on Steiner Education. STEINERVitenskapelig artikkel

Morten Stene

The musical risk of education. A qualitative study of music teaching in a Waldorf School.

Stene, Morten. 2018, Research on Steiner Education. STEINERVitenskapelig artikkel

Frode Torjussen

Lokal rammeplan for steinerbarnehagene - Pedagogisk plan.

Thorjussen, Frode. 2018, STEINERRapport

Anne-Mette Stabel

Steinerhøgskolen - en alternativ vei til læreryrket.

<https://martinjohannessen.blogspot.com/2018/04/steinerhøgskolen-en-alternativ-vei-til.html>

Arve Mathisen

Eurytmi, Steinerbladet nr. 4, 2018 <https://steinerbladet.dk/article/eurytmi-2/>

Tellmann, Marianne & Mathisen, Arve:

Caring for nature in Waldorf education

Martin Lee Müller

En høstkveld ved Akerselva. Mot en poetisk økologi. i *Dyade – vårt forhold til dyr*. 2018/4. p. 50 – 56.

Oppsummering og vurdering av Steinerhøgskolens mål for 2018 innenfor området:

- øke vitenskapelig publisering – bli mer synlig innenfor fagområdet pedagogikk og oppvekst
- være synlig og tydelig i verdipørsmål rundt pedagogikk, skole og oppvekst i offentligheten

Målet med arbeidet er å styrke og videreutvikle både den akademiske, profesjonsrettede og kunstneriske kompetansen ved høgskolen; og å se disse feltene i sammenheng.

I tråd med våre målsettinger økte den vitenskapelige publiseringen betydelig i 2018. Steinerhøgskolen er nå nær det gjennomsnittlige nivået for publiseringspoeng pr faglige årsverk blant de private høgskolene. I tillegg opprettholdt vi våre formidlingsaktiviteter i inn- og utland på et høyt nivå.

Formidling

Steinerhøgskolens formidlingsaktivitet er svært høy sett i forhold til antall medarbeidere, og den avhenger av behovene som meldes fra steinerpedagogiske virksomheter og fra arenaer som er interessert i steinerpedagogiske verdier eller perspektiver. I 2018 har Steinerhøgskolens medarbeidere meldt inn følgende formidlingsbidrag:

Formidlingsaktivitet 2018						
Type formidling				i Norge	i utlandet	Totalt
Foredrag og kursvirksomhet				84	22	106
Konferansebidrag				8	7	15
Artikler/kronikker og debattinnlegg				23	6	29
Bokutgivelser/doktoravhandlinger				1	0	1
Kunstneriske prosjekt, utstillinger, forestillinger, konserter				27	14	41

Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Styringsparameter: Relevans i utdanningen

* Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkelsen)

Vi har for få masterkandidater til å delta i undersøkelsen. Våre egne tall er vanskelig å tolke og kan ikke tillegges stor vekt.

Steinerhøyskolens arbeid for å sikre relevans i studieprogrammene

Steinerhøyskolens viktigste oppdragsgivere og samarbeidspartnere er Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet, Sosialterapeutisk forbund og Steinerskolenes foreldreforbund. Sammen med disse aktørene drøftes overordnede målsettinger og overordnede planer legges. Alle viktige spørsmål som berører utdanningene blir kommunisert gjennom forbundene eller direkte til og fra de ulike praksisfeltene. Det konkrete samarbeidet om for eksempel praksis og praksisplasser skjer med de enkelte steinerskoler, steinerbarnehager og sosialterapeutiske virksomheter og med ansvarspersoner i de aktuelle foretakene.

Styringsparameter: Bidrags- og oppdragsinntekter

* Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk: 0

* Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglige årsverk: NOK 20.000

Bidrags- og oppdragsinntektene er stabile. Nivået er godt under snittet for private høyskoler, men på samme nivå som andre små høyskoler. Men bidrags- og oppdragsinntekter har en snever definisjon. Ser man på det bredere måltallet «andre inntekter per faglige årsverk», er det ingen privat høyskole som er på et høyere nivå enn Steinerhøyskolen (254.000 i 2017). Størstedelen av disse inntektene kommer fra kurs og konferanser.

I august hvert år samles over 300 steinerpedagoger fra hele Norden til en ukes etterutdanning på våre populære «Oslo-kurs».

I oktober 2018 arrangerte Steinerhøyskolen det årlige lærerstevnet for steinerskolelærere i samarbeid med Steinerskolen på Ringerike. Årets tema var «Det grønne og det skjønne, om estetikk og etikk i steinerpedagogikken», som samlet ca 200 deltakere fra hele landet.

Styringsparameter: MNT-fag:

* Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/ FoU-statistikken): 0

Samspill mellom forskning og utdanning

Den forskningen som utføres ved Steinerhøyskolen bringes inn i undervisning og i pensumlitteratur. I samarbeid med steinerskoler, -barnehager, forbund og steinerpedagogiske lærerutdanningsinstitusjoner i Norden har Steinerhøyskolen vært med på å bygge opp et felles forskningsnettverk (NORENSE) med en praksisnær forskningsprofil. Den praksisnære forskningen kan bidra til en samlet forskningskultur med samvirke mellom kunnskapsutvikling i skole, utdanning og forskning.

Forskningsleder Henrik Holm ved Steinerhøyskolen er med i ledelsen av NORENSE. Nettverket består av medlemmer som representerer høyskolene, steinerskolene, steinerbarnehagene, foreldreforeningene og forbundene i Norge, Sverige og Finland. I 2018 utbetalte NORENSE nær 500 000 NOK til ulike forskningsprosjekter og 65 000 NOK i stipender til 3 internasjonale studenter.

Internasjonalt samarbeid for å styrke fagmiljøet

Steinerhøyskolen har en samarbeidsavtale med Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft (www.alanus.de) i Tyskland vedrørende utveksling av fagpersonell og studenter. Alanus tilbyr dessuten en tyskspråklig variant av Steinerhøyskolens internasjonale masterstudium som i Norge har engelsk som undervisningsspråk. Samarbeidet bidrar til et større fagmiljø og tettere kontakt rundt faglige spørsmål knyttet til forskning og forskningens betydning i undervisningen.

Tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education)

Samarbeidet med Alanus Hochschule har vært betydningsfullt på flere plan, bl.a. med etableringen av det felles fagfelleverderte elektroniske tidsskriftet RoSE (<http://www.rosejourn.com>). Dette internasjonale forskningstidsskriftet kommer ut i 1-2 utgaver pr år på både engelsk, tysk og spansk.

ENASTE (European Network for Academic Steiner Teacher Education)

ENASTE (er i ferd med å skifte navn til INASTE – International Network for Academic Steiner Teacher Education) består av 15 steinerpedagogiske lærerutdanningsinstitusjoner som har eller arbeider for å få akademisk akkreditering. Nettverket har sitt sete i Wien og arrangerer konferanser hvor grunnleggende verdier og innhold i lærerutdanningene drøftes.

Oppsummering og vurdering

Alle prosjekter har som mål å fordype og videreutvikle samspeillet mellom forskning og utdanning ved Steinerhøyskolen. Samarbeidet med steinerskoler, -barnehager og sosialterapeutiske virksomheter samt høyskolens formidling av resultater og funn kan bidra til å videreutvikle/endre praksis på kortere og lengre sikt. Så langt er viktige tema satt på dagsorden. Resultater som er kommet frem til nå viser seg å være relevante for høyskolens utdanninger, for skoler, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter.

Styringsparameter: Horisont 2020-kontrakter og andel utvekslingsstudenter

* Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU): 0

* Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus + av totalt antall studenter (DBH): 0

Steinerhøyskolen har ingen Horisont 2020-kontrakter. Det er heller ikke utvekslingsstudenter på noen av våre studieprogrammer, men 7 lærerstudenter har hatt 4 - 5 ukers praksis i utlandet. Studentene har hatt praksis i India, Kenya og Brasil i 2018.

Steinerhøyskolens masterprogram er internasjonalt, og dette sørger for at det er god utveksling mellom norske og internasjonale masterstudenter.

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

Styringsparameter: Kandidattall

Departementets måltall for Steinerhøyskolen 2018:

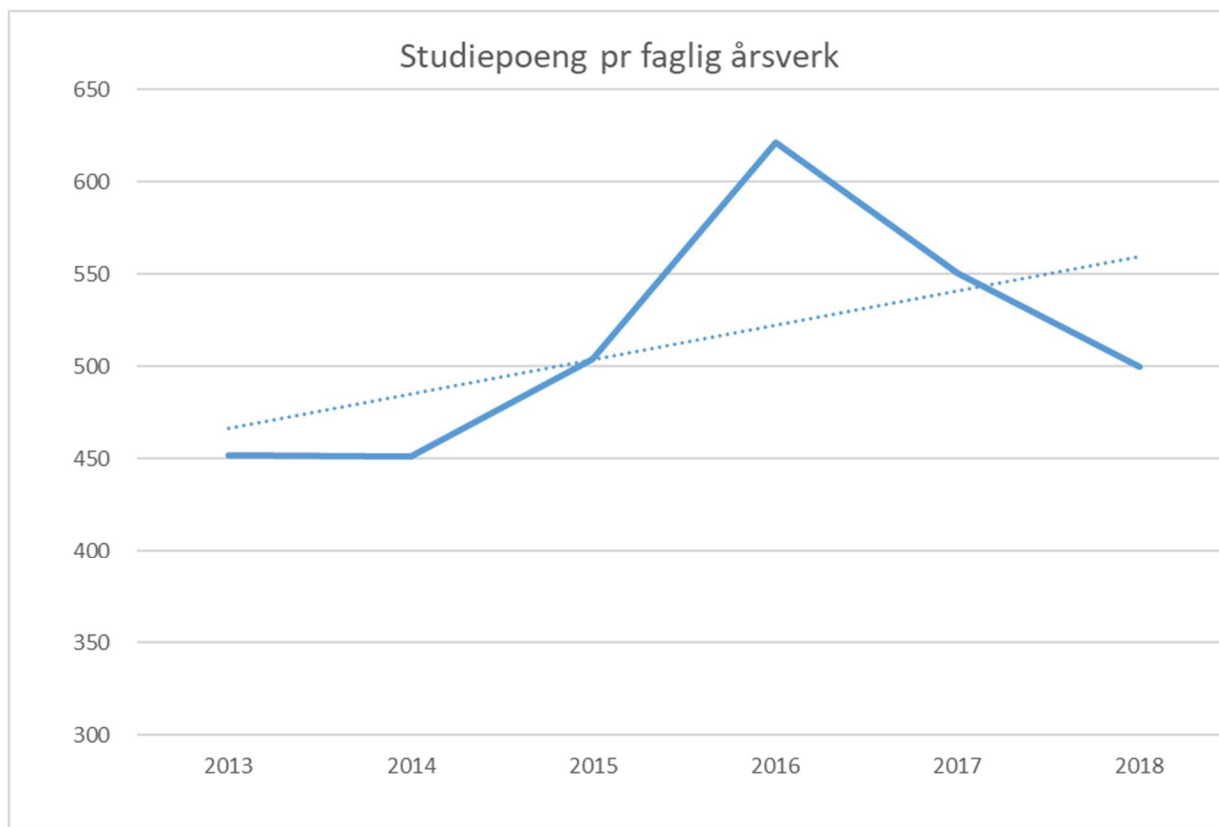
- Barnehagelærerutdannig: 20
- Lærerutdanning: 40

Vi kommer heller ikke i 2018 i nærheten av måltallene. Årsakene til dette er omtalt flere andre steder i årsrapporten og kan kort sammenfattes som Steinerhøyskolens hovedutfordring. Steinerhøyskolen har søkt statsstøtte for et opptak på 30 studenter i 2018 til steinerpedagogisk lærerutdanning med bachelorgrad. På bakgrunn av dette synes måltallet på 40 kandidater for høyt.

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Styringsparameter: Studiepoeng pr faglig årsverk

2013	2014	2015	2016	2017	2018
452	451	504	621	551	500

Stagnasjon i antall studenter og en stor andel deltidsstudenter medfører synkende forholdstall de siste to årene. Likevel er den langsiktige tendensen god.

Kvantitativ styringsparameter: Andel kvinner i dosent- og professorstillinger

Steinerhøgskolen har i 2018 hatt to tilsatte professorer i til sammen 1,2 stilling, begge er menn.

Resultater og måloppnåelse for midler tildelt over kap. 281 post 70⁴

Steinerhøgskolen har ikke mottatt midler over kapittel 281 post 70 i 2018.

Resultater og måloppnåelse for øvrige midler tildelt i supplerende tildelingsbrev i 2018³

Steinerhøgskolen har ikke blitt tildelt supplerende midler i 2018.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Etter en uventet økonomisk krise i 2015 ble rutiner for styring og kontroll innskjerpet kraftig, blant annet ved å implementere nytt regnskapssystem og etablering av nye rutiner for behandling og attestering av bilag. Inngående fakturaer betales alltid på forfall. Innskjerping av purre- og innkassorutiner har medført minimale tap på krav.

Regnskapet er alltid ajourført og avsluttes hver annen måned. Ved regnskapsavslutning sammenlignes det mot detaljert budsjett, og eventuelle avvik blir fulgt opp.

Oppdatert prognose for året utarbeides ved hver regnskapsavslutning.

Økonomisk oppfølging er tema på alle styremøter, på kollegiemøter, og på møtene i ledergruppen.

Effektivisering

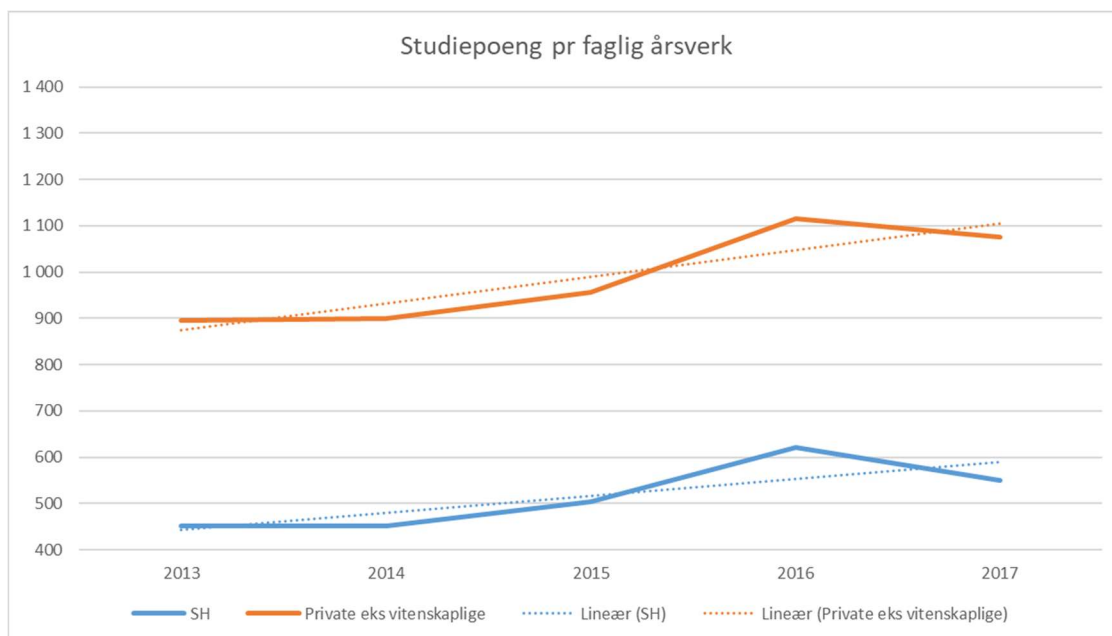
Steinerhøgskolen arbeider bevisst med effektivisering. Det har vært en helt nødvendig del av arbeidet for å komme ut av den økonomiske krisen. For å kunne gjøre en fullstendig sammenligning med resten av sektoren er måltallene nedenfor fra 2017.

Studenter pr faglige årsverk: 15,41. Dette er nær snittet blant de ti minste private høyskolene (inntekter under 100 mill.). Det er halvparten av snittet blant alle private høyskoler, men likevel bedre enn enkelte av de langt større institusjonene.

Studiepoeng pr faglig årsverk: 551. Dette forholdstallet har gått ned de to siste årene. Derfor ligger vi godt under alle snitt. Likevel er det 5 private høyskoler som har et lavere forholdstall.

³ Dette gjelder ikke midler over kap.281 post 70.

⁶ Opplegg omfatter systemer, rutiner og prosesser knyttet til bl.a. mål og resultatstyring, risikostyring og internkontroll, budsjett- og regnskap, prosjekt- og porteføljestyling, investeringsoppfølging og evaluering.

Administrasjonens effektivitet: Antall faglige årsverk per adm. årsverk: 5,1. Dette er langt bedre enn snittet blant alle de private høyskolene, som er 2,1. Kun fire institusjoner hadde et bedre forholdstall.

Sikkerhet og beredskap

Dette er utførlig omtalt i kapittel I, styrets årsberetning.

Likestilling, mangfold, diskriminering og tilgjengelighet

Dette er utførlig omtalt i kapittel I, styrets årsberetning.

V. Vurdering av framtidsutsikter

Institusjonens samfunnsoppdrag og egenart

Steinerhøgskolen er den eneste høyskolen i Norden som tilbyr profesjonsutdanning og studier for steinerpedagoger og medarbeidere for skole, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter på bachelor- og mastergradsnivå. Det steinerpedagogiske miljøet i Norge er lite, men behovene er like mangfoldige som i annen pedagogisk virksomhet. Det betyr at Steinerhøgskolen må kunne tilby både en viss bredde og fleksibilitet i studiene, og samtidig bevisst og aktivt rekruttere studenter fra hele Norden til profesjonsutdanningene og tilbud innenfor etter- og videreutdanning.

Utfordringer og framtidsutsikter

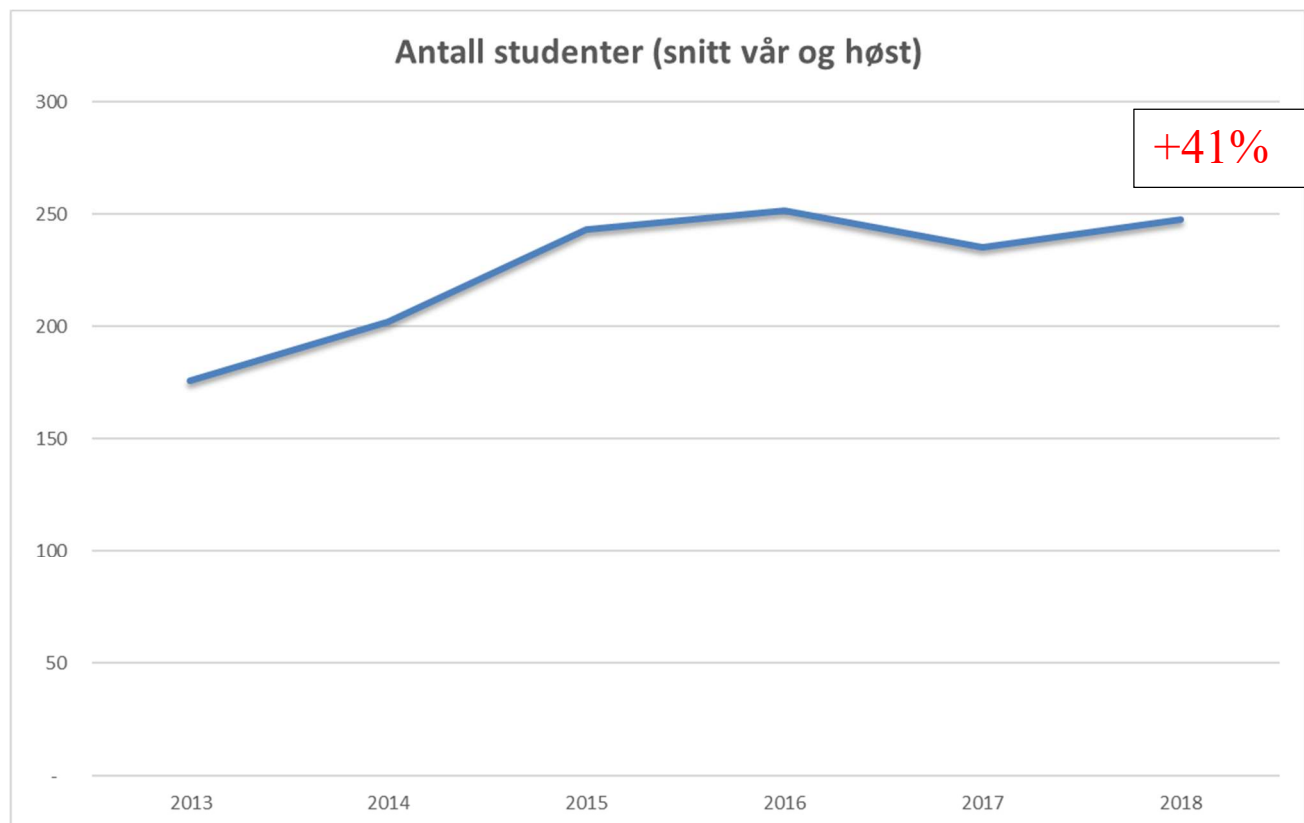
Steinerhøgskolens hovedutfordringer beskrives flere steder i dette dokumentet.

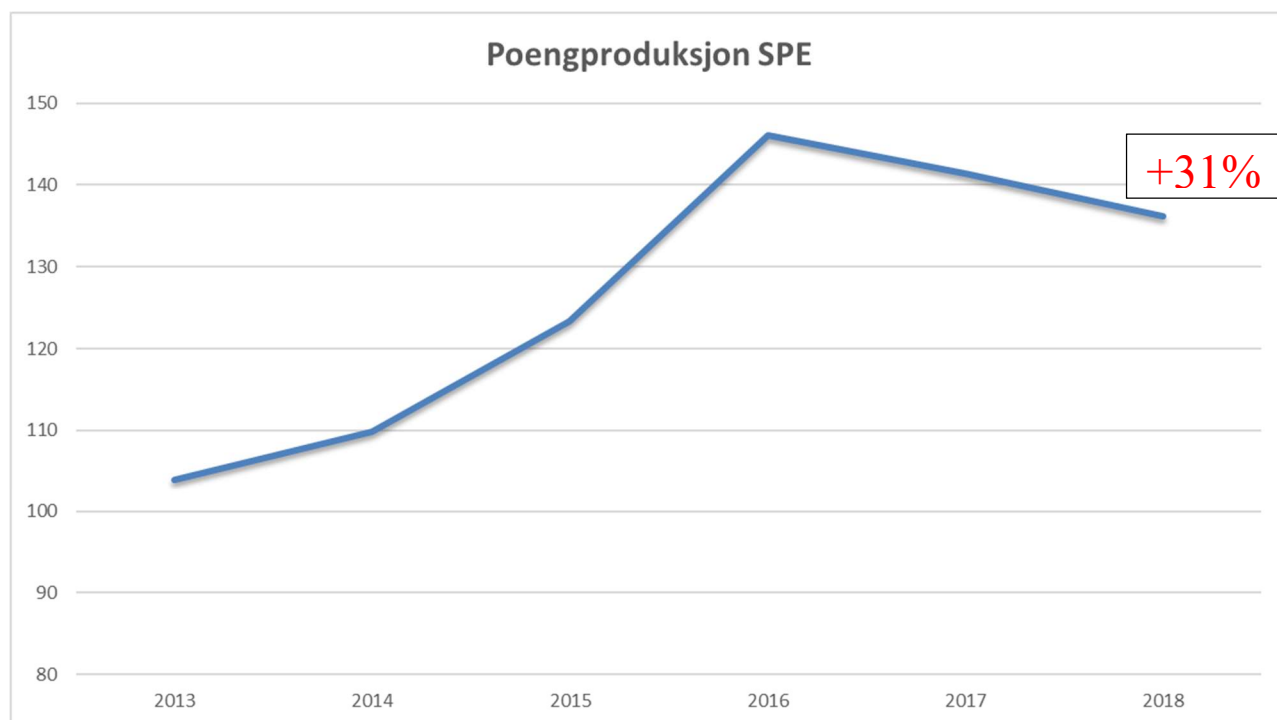
Det steinerpedagogiske miljøet i Norge teller 30 skoler, 45 barnehager og 15 sosialterapeutiske institusjoner. Steinerhøgskolen skal dekke bredden av behov for grunn-, etter- og videreutdanning for alle disse aktørene. Per i dag er det mange tilbud og for få studenter på hvert av dem til å kunne drive kostnadseffektivt. På den annen side opprettholder høyskolen et fagmiljø og en bredde av tilbud som på sikt kan utdanne flere fremtidige pedagoger og sosialpedagoger enn i dag.

Situasjonsoversikt for Steinerhøyskolen:

- alle norske steinerpedagogiske institusjoner har behov for kvalifisert arbeidskraft
- Steinerhøyskolen har større kapasitet enn antall kvalifiserte søkere som tar imot tilbudt studieplass (tilstrømmingsproblem)
- studietilbudene ved Steinerhøyskolen har store utfordringer med ett eller flere av de kvantitative styringsparameterne knyttet til:
 - *antall søkere per studieplass*
 - *kandidater per program på bachelor- og masternivå*
 - *gjennomstrømming på normert tid*

Lav tilstrømming er i dag Steinerhøyskolens største trussel og en av hovedgrunnene til høyskolens andre utfordringer. Det er et tett samarbeid med praksisfelt og oppdragsgivere for å øke rekrutteringen til høyskolens studietilbud. Dette medførte en betydelig økning i både studenttall og poengproduksjon frem til 2016, men etter dette har vi opplevd stagnasjon.

Framtidsutsiktene for Steinerhøyskolen kan være gode hvis høyskolen blir mer synlig, godt og tydelig profilert og spredd på viktige arenaer; gjennom aktiviteter og handlinger, i samfunnsdebattene, i nettverk og på andre måter. Dette vil gjøre Steinerhøyskolens studietilbud, idégrunnlag og verdier kjent for mange flere mennesker og kan på den måten være med på å øke tilstrømningen til studiene. I tillegg er det avgjørende at Steinerhøyskolens kandidater sikres gode overgangsmuligheter til annen høyere utdanning og kan oppnå tilsettingskompetanse i offentlige skoler og barnehager. Dette vil gjøre profesjonsstudiene mer attraktive og bidra til at Steinerhøyskolens utdanninger blir et tryggere valg for unge mennesker.

Det er derfor svært gledelig at fellesgraden i samarbeid med OsloMet, 5-årig grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 med steinerpedagogikk, ble akkreditert av NOKUT 28.08.2018 og ble søkbart fra 01.02.2019 gjennom Samordna opptak.

Høyskolen utreder også om lærerstudenter som startet opp i 2017 skal få mulighet til å søke faglige fordypninger i norsk eller matematikk ved OsloMet i sitt tredje studieår.

Økt tilstrømning vil også påvirke gjennomstrømningen i studiene positivt og kan skape større faglig fokus og trykk i studentgruppene. Det vil gi økt økonomisk handlingsrom fordi studieavgifter og statsstøtte vil øke, og dette vil gjøre det mulig å nå resultater og mål tidligere.

De største fremtidige utfordringene ligger først og fremst på tre områder:

- rekruttere nok studenter til å sikre videre drift på kort sikt og dekke Steinerskolenes, -barnehagenes og de sosialterapeutiske virksomhetenes behov i fremtiden
- svare på myndighetenes krav til og ambisjoner for universiteter og høyskoler og ivareta Steinerhøyskolens formål og eksistensberettigelse
- øke ekstern finansiering

Risikovurdering og tiltak

Risikoen for ikke å oppnå målene er selvsagt til stede, men i Steinerhøgskolens detaljerte planer for 2019 er det lagt vekt på å fokusere på et oversiktlig antall tydelige mål.

Ved å gjøre små endringer og tenke langsiktig er det mulig å nå mål om solide fagmiljøer. Det tidligere omtalte samarbeidet med OsloMet vil også bidra til faglig utveksling og vil gi studenter og ansatte et større og rikere fagmiljø. Steinerhøgskolens økonomi er på fote igjen etter flere utfordrende år. Det er fortsatt ikke mye å gå på, men det er ingen risiko for en ny økonomisk krise i 2018.

Steinerhøgskolens prioriterte plan for 2019

Steinerhøgskolens satsningsområder og tiltak er basert på analyser, vurderinger av erfaringer fra kvalitetssikringssystemet og konkretiseringer av mål fra strategisk langtidsplan 2016 - 2020 i en årlig prioritert plan. Nedenfor følger en sammenfatning av satsningsområdene for 2019.

Steinerhøgskolens prioriterte plan er en viktig del av høgskolens systematiske arbeid for å sikre og videreutvikle kvalitet. Den presenterer de årlige satsningsområdene som er valgt ut på bakgrunn av analyser og vurderinger av erfaringer og resultater fra kvalitetsplanen (studentevalueringer og foreslåtte tiltak fra LMU, eksamensrapporter med mer).

Prioritert plan 2019 forholder seg til sektormålene som gjelder for private høyskoler som mottar statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet.

Dokumentet er strukturert slik sektormål og nasjonale styringsparametere er beskrevet i «*Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskoler*».

Styringsparametere som ikke er aktuelle for Steinerhøgskolen er tatt med, men tydelig markert for oversiktens skyld.

Steinerhøgskolens egne mål, og som ikke inngår i KDs styringsparametere, er angitt med blå farge.

Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
1.1	Øke tilstrømningen til samtlige studietilbud, spesielt til grunnutdanningene og den nye fellesgraden – styrke rekrutterings- og markedsføringsarbeidet - bli mer synlig	▪ Styrket deltakelse i offentlig faglig utveksling og i samfunnsdebatten • Foredrag, kronikker, fagartikler og debattinnlegg • Øke aktiviteten på blogg, facebook, instagram ▪ Revurdere og finpusse profilering ▪ Aktiv bruk av studentene i markedsføringsaktiviteter ▪ Utnytte studiebarometeret ▪ Utføre målrettet markedsføring, blant annet basert på bedre analyser ▪ Følge opp søkere til den nye fellesgraden ▪ Lanseringsfest fellesgraden ▪ Følge opp arbeidet med likeverdighet for Steinerpedagogisk barnehagelærerutdanning

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
1.2	Styrke relasjonene til norske og nordiske samarbeidspartnere	▪ Etablere felles prosjekter innenfor områder som praksis, utvikling av studieprogrammene, rekruttering og finansiering ▪ Styrke samarbeidet med steinerskolene, blant annet gjennom deltakelse på lærermøtene og i FAU-arbeidet ▪ Opprettholde kontakten med de nordiske steinerpedagogiske utdanningsinstitusjonene ▪ Styrke samarbeidet med og kompetansen til praksislærerne ▪ Videreutvikle samarbeidet med Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet og Sosialterapeutisk Forbund
1.3	Gjennomføring av bachelor- og masterstudier KDs styringsparameter: ▪ Andelen studenter på bachelorutdanning som gjennomfører på normert tid (DBH) ▪ Andelen studenter på masterutdanning som gjennomfører på normert tid (DBH) Målsetting: Steinerhøyskolen skal ha bedre gjennomføring enn landsgjennomsnittet.	▪ Fortsette god veiledning og samtaler med studentene ved studiestart, fokus på gjennomføring ▪ Fortsette god oppfølging av hver enkelt student gjennom studieåret for å opprettholde studentenes motivasjon, gjennomføringsevne og poengproduksjon ▪ Involvere studentrådet og høre deres synspunkter, kartlegge hva studentene tenker om dette ▪ Vurdere mulige incentiver
1.4	Videreutvikle struktur, innhold og organisering av lærerutdanningene, sosialpedagogikk, masterstudiet	▪ Fortsette økonomiseringen av studietilbudene, vurdere om det er mulig å gjøre mer: ▪ Redusere timeantall ▪ fjernundervisning
1.5	Studentenes studieinnsats og tilfredshet KDs styringsparameter: ▪ Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltids-studenter (Studiebarometeret - NOKUT) ▪ Skår på hvordan studentene oppfatter studie-kvaliteten (Studiebarometeret - NOKUT)	▪ Drøfte resultater og eventuelle tiltak med studentene og i kollegiet ▪ Sørge for at vi ikke faller ut av studiebarometeret p.g.a. for få respondenter ▪ Målsetting: Fortsette å ligge helt i topp på studiebarometeret

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
1.6	Arbeide etter langsiktig plan for forskning og utviklingsarbeid og publisering	- Steinerhøyskolens tilsatte i førstestillinger skal årlig sende inn konferansebidrag og /eller en vitenskapelig publikasjon hvis ikke annet er avtalt - Følge opp plan for kompetanseheving og oppgradering til førstestillingskompetanse, se FoU-plan - Utvikle forskningssamarbeidet i NORENSSE - Fullføre revisjon av steinerskolens læreplan for videregående skole. Oppdrag fra Steinerskoleforbundet.
1.7	Vitenskapelig publisering. KDs styringsparameter: • Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk (DBH)	- Sørge for at alt blir registrert i Cristin - Følge opp og avsette tid til forskning og publisering - Publisere profesjonsfaglige artikler på nettsidene våre - Gjennomgå fagområdene for å finne tema for faglig formidling på litt lengre sikt, konkretisere prosjekter for hvert program - Aktivt drive det fagfellevurderte tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education) sammen med Alanus Hochschule i Tyskland
1.8	Gjennomføring av pH. D.-utdanningen. KDs styringsparameter: ▪ Andel pH. D.-kandidater som gjennomfører innen seks år (DBH)	Styringsparameter er ikke aktuell for Steinerhøyskolen
1.9	KDs styringsparameter (DBH) • Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU) • Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter (DBH)	Styringsparameter er ikke aktuell for Steinerhøyskolen i 2019

Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
2.1	KDs styringsparameter: ▪ Andel masterkandidater sysselsett i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (Kandidatundersøkelsen – NIFU)	- Forespørre masterkandidatene om hva som var deres sysselsetting et halvt år etter fullført utdanning - Undersøke med NIFU om vilkårene for å komme med i undersøkelsen

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
2.2	KDs styringsparameter: ▪ Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (DBH)	▪ Øke omfanget av etterutdanning og foredragsvirksomhet (Ikke BOA etter KDs definisjon): ○ Steinerpedagogikk ○ Skoleadministrasjon og skoledrift ▪ Arrangere seminarer og konferanser, bl. a. Oslokurset 2019 (Ikke BOA etter KDs definisjon) ▪ Prosjekter og utredningsarbeid: revisjon av læreplanene for steinerskolene (innenfor KDs definisjon av BOA)
2.3	KDs styringsparameter: ▪ Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (DBH)	Styringsparameter er ikke aktuell for Steinerhøyskolen
2.4	KDs styringsparameter: ▪ Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken)	Styringsparameter er ikke aktuell for Steinerhøyskolen

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
3.1	KDs styringsparameter: ▪ Kandidattall på helse- og lærerutdanningene, jfr. måltall	▪ (Ref. 1.1) Øke tilstrømmingen til samtlige studietilbud
3.2	Fleksibilitet og mobilitet	▪ videreutvikle mulighetene til å ta enkeltemner fra utdanningene, regionalt/sentralt ▪ utrede muligheter for mer nettbasert undervisning, ▪ utrede muligheten for å gjøre videoopptak av forelesninger ved høyskolens utdanninger

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

#	Mål 2019	Tiltak/Oppgaver
4.1	KDs styringsparameter: ▪ Antall studiepoeng per faglig årsverk (DBH)	▪ Sørge for riktig bemanning og bruk av faglig tilsatte ▪ Kontinuerlig overvåking av poengproduksjon
4.2	Samarbeid med støttespillere i sektoren	▪ Skape et mer forpliktende samarbeid med det steinerpedagogiske miljøet ▪ Videreutvikle samarbeidet med OsloMet
4.3	Økonomi	▪ Etablere en forutsigbar tredje finansieringskilde i tillegg til studentbetaling og statsstøtte
4.4	Ansatte og lønn	▪ Fokus på effektivitet, holde budsjettet bemanning
4.5	KDs styringsparameter: ▪ Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (DBH)	▪ Etterstrebe kjønnsmessig likestilling under ellers like vilkår
4.6	Organisasjon	▪ Grundig gjennomgang av organisasjon, funksjoner og prosesser ▪ Styrevedtak i løpet av 2019

Budsjett for 2019

hele tusen	Budsjett 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter		
Offentlige tilskudd	15 190	14 941
Salgsinntekter	8 090	8 690
Andre driftsinntekter	1 541	1 493
Sum driftsinntekter	24 821	25 124
Driftskostnader		
Varekostnad	1 634	1 960
Lønn og andre personalkostnader	17 358	17 014
Andre driftskostnader	5 368	5 546
Sum driftskostnader	24 360	24 520
Ordinært driftsresultat	461	604
Finansinntekter og kostnader	10	11
Resultat av finansposter	10	11
Resultat før skatt	471	615
Skattekostnad		-
Årsresultat	471	615

Budsjettet er preget av stabilitet og kontroll. Det er bare få endringer i budsjettet:

1. Salgsinntektene går ned fordi vi i 2019 ikke skal arrangere lærerstevne. Dette påvirker også varekostnad.
2. Lønnskostnadene øker litt til tross for at det etter avtale med kollegiet ikke vil bli gitt lønnstillegg i 2019.

VI. Foreløpig årsregnskap

Nedentående oppstilling er hentet fra rapporteringen til DBH.
Dette representerer også det endelige, reviderte regnskapet.

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Org.nr: 971513470			
Resultatregnskap			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
Driftsinntekter			
Offentlige tilskudd	1	14 941	12 478
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgsinntekter	1	8 690	8 219
Andre driftsinntekter	1	1 493	1 123
Sum driftsinntekter		25 124	21 820
Driftskostnader			
Varekostnad		1 960	1 943
Lønn og andre personalkostnader	2	17 014	14 091
Avskrivninger		182	208
Nedskrivninger		0	0
Andre driftskostnader	3	5 364	4 812
Sum driftskostnader		24 520	21 054
Driftsresultat		604	766
Finansinntekter og -kostnader			
Finansinntekter	4	31	11
Finanskostnader	4	20	27
Resultat av finansposter		11	-16
Resultat før skattekostnad		615	750
Skattekostnad		0	0
Årsresultat		615	750
Disponeringer og overføringer av årsresultat			
Tilført annen egenkapital	12	615	750
Konsernbidrag		0	0
Andre disponeringer		0	0
Sum disponeringer		615	750

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Balanse - eiendeler			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
EIENDELER	Note	31.12.2018	31.12.2017
A. Anleggsmidler			
I. Immaterielle eiendeler			
Rettigheter, konsesjoner m.v.	7	0	0
Utsatt skattefordel	7	0	0
Goodwill	7	0	0
Sum immaterielle eiendeler		0	0
II. Varige driftsmidler			
Tomter	8	0	0
Bygninger og annen fast eiendom	8	0	0
Maskiner og anlegg	8	804	986
Kjøretøy	8	0	0
Anlegg under utførelse	8	0	0
Sum varige driftsmidler		804	986
III. Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap		0	0
Investeringer i annet foretak i samme konsern		0	0
Lån til foretak i samme konsern	6	0	0
Investeringer i tilknyttet selskap		0	0
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet		1 949	1 949
Investeringer i aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner og andre fordringer	6	0	0
Sum finansielle anleggsmidler		1 949	1 949
B. Omløpsmidler			
I. Varer			
Varebeholdninger		0	0
Sum varer		0	0
II. Fordringer			
Kundefordringer	9	364	368
Andre fordringer	6, 9	158	136
Krav på innbetaling av selskapskapital		0	0
Sum fordringer		522	504
III Investeringer			
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern		0	0
Markedsbaserte aksjer og obligasjoner		0	0
Andre finansielle instrumenter		0	0
Sum investeringer		0	0
IV Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd		3 068	1 590
Kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		3 068	1 590
SUM EIENDELER		6 343	5 029

Virksomhetens navn: Steinerhøyskolen			
Balanse - gjeld og egenkapital			
Beløp i 1000 kroner			
EGENKAPITAL OG GJELD	Note	31.12.2018	31.12.2017
C. Egenkapital			
I. Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	12	140	140
Overkursfond	12	0	0
Annen innskutt egenkapital	12	0	0
Sum innskutt egenkapital		140	140
II. Opptjent egenkapital			
Bundet egenkapital	12	0	0
Annen opptjent egenkapital	12	2 546	1 931
Sum opptjent egenkapital		2 546	1 931
Sum egenkapital		2 686	2 071
D. Gjeld			
I. Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser		0	0
Statstilskudd - investeringsformål		0	0
Andre investeringstilskudd		0	0
Utsatt skatt		0	0
Andre avsetninger for forpliktelser		0	0
Sum avsetning for forpliktelser		0	0
II. Annen langsiktig gjeld			
Konvertible lån		0	0
Obligasjonslån		0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	6, 10	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III. Kortsiktig gjeld			
Konvertible lån		0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	5	5
Leverandørgjeld		423	325
Betalbar skatt		0	0
Skyldig offentlige avgifter		1 210	968
Annen kortsiktig gjeld	6, 11	2 019	1 660
Sum kortsiktig gjeld		3 657	2 958
Sum gjeld		3 657	2 958
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 343	5 029

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Kontantstrømpoppstilling (indirekte modell)			
<i>Beløp i 1000 kroner</i>			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		615	750
Periodens betalte skatt		0	0
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger		182	208
Nedskrivninger av anleggsmidler		0	0
Periodisert inntektsføring av tilskudd		0	0
Endring i varelager		0	0
Endring i kundefordringer		-40	73
Endring i leverandørgjeld		98	42
Endring i pensjonsforpliktelse		0	0
Endring i andre avsetninger		624	-38
Endring i andre tidsavgrensningsposter		0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 479	1 035
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Utbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	0
Netto endring i kassekreditt		0	-415
Innbetalinger av egenkapital		0	0
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0
Utbetalinger av utbytte		0	0
Innbetalinger av aksjonærbidrag		0	0
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0
Andre innbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Andre utbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	-415
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter			
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		1 479	620
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		1 589	970
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		3 068	1 590

Virksomhetens navn: Steinerhøgskolen			
Kontantstrømpoppstilling direkte modell)			
Beløp i 1000 kroner			
	Note	31.12.2018	31.12.2017
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter			
Innbetalinger			
innbetalinger av tilskudd fra fagdepartementet		14 941	12 478
innbetalinger av tilskudd fra andre departementet		0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		9 272	8 965
innbetalinger avgifter, gebyrer og lisenser		0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer		0	0
innbetalinger av refusjoner		0	0
andre innbetalinger		1 523	450
Sum innbetalinger		25 736	21 893
Utbetalinger			
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		-16 941	-14 052
utbetalinger ved kjøp av varer og tjenester		-7 226	-6 713
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		0	0
utbetalinger til andre virksomheter		0	0
andre utbetalinger		-90	-93
Sum utbetalinger		-24 257	-20 858
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		1 479	1 035
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Innbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Utbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld		0	0
Netto endring i kassekreditt		0	-415
Innbetalinger av egenkapital		0	0
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0
Utbetalinger av utbytte		0	0
Innbetalinger av aksjonærbidrag		0	0
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0
Andre innbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Andre utbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	-415
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		1 479	620
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		1 589	970
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		3 068	1 590
Avstemming			
Resultat før skattekostnad		615	750
Periodens betalte skatt		0	0
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger		182	208
Nedskrivninger av anleggsmidler		0	0
Periodisert inntektsføring av tilskudd		0	0
Endring i varelager		0	0
Endring i kundefordringer		-40	73
Endring i leverandørgjeld		98	42
Endring i pensjonsforpliktelse		0	0
Endring i andre avsetninger		624	-38
Endring i andre tidsavgrensningsposter		0	0
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		1 479	1 035

Ledelseskommmentarer til foreløpig regnskap 2018

Steinerhøyskolen er en stiftelse med flere akkrediterte studieprogram.

Steinerhøyskolens formål:

Stiftelsens formål er å tilby lavere og høyere grads utdanning innen steinerpedagogikk, tilby etter- og videreutdanning, drive forskning og utviklingsarbeid, samt bidra til forskerutdanning innenfor fagområdet.

Stiftelsen baserer sin virksomhet på et antroposofisk idégrunnlag. Stiftelsen skal også formidle og informere om steinerpedagogikk i offentligheten.

Bekreftelse

Jeg bekrefter at regnskapet er avlagt i henhold til regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk, og presentert i samsvar med de oppstillingsplaner og særskilte krav til regnskapsopplysninger som Kunnskapsdepartementet har fastsatt, med opplysning om eventuelle avvik.

Regnskapet gir et dekkende og rettviseende bilde av høyskolens økonomiske stilling, med opplysning om eventuelle særlige forhold.

Regnskapet for 2018 er ferdig revidert.

Nøkkeltall

hele tusen	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter				
Offentlige tilskudd	15 190	14 927	14 941	12 478
Salgsinntekter	8 090	8 368	8 690	8 219
Andre driftsinntekter	1 541	1 571	1 493	1 123
Sum driftsinntekter	24 821	24 866	25 124	21 820
Driftskostnader				
Varekostnad	1 634	2 009	1 960	1 943
Lønn og andre personalkostnader	17 358	17 062	17 014	14 091
Andre driftskostnader	5 368	5 047	5 546	5 020
Sum driftskostnader	24 360	24 118	24 520	21 054
Ordinært driftsresultat	461	748	604	766
Finansinntekter og kostnader	10	-20	11	-16
Resultat av finansposter	10	-20	11	-16
Resultat før skatt	471	728	615	750
Skattekostnad			-	-
Årsresultat	471	728	615	750

Omtale av vesentlige endringer i resultat- og balanseposter i forhold til tidligere årsregnskap

- Statsstøtten øker som følge av høy poengproduksjon i 2016 og en ekstra bevilgning fra KD i statsbudsjettet for 2018. Andre driftsinntekter øker som følge av økt støtte fra partnere.
- Lønn øker kraftig etter en betydelig, men ikke tilstrekkelig lønnsøkning. Antall årsverk er på et stabilt nivå.
- Økning i andre driftskostnader skyldes økte kostnader til lokaler, IKT og mer innleie av lærerkrefter.
- På balansesiden utgjør de største endringene betydelig økte bankinnskudd, og ikke minst en fortsatt økning av egenkapitalen. Den er nå 2,7 mill. / 42%.

Omtale av vesentlige avvik mellom resultatbudsjett og resultatregnskap for 2018

Det er bare små avvik fra budsjettet. Eneste signifikante avvik er økning i andre driftskostnader på 10%. Dette skyldes økt bruk av eksterne til bl.a. undervisning og oversettelser av fagartikler.

Gjennomførte investeringer og planlagte investeringer

Vi har ikke gjennomført investeringer i 2018, og det er heller ikke planlagt investeringer av betydning for de kommende år. Det er heller ikke nødvendig for å sikre høyskolens drift.

Vurdering av høyskolens drift i regnskapsperioden

Vi har svært god kontroll på høyskolens drift og økonomi. Vi er nå inne i en lengre periode med stabil økonomi. Dette vil ikke forandre seg vesentlig i 2019, men som vi forutsa allerede for et år siden, vil 2020 bli mer utfordrende.

Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader

Statsstøtten, som utgjør nesten 60% av inntektene, var nesten stabil fra 2013 til 2016. Etter en mindre økning i 2017 ble økningen på hele 2,5 mill. / 20% fra 2017 til 2018. Denne økningen er omtalt tidligere. Statsstøtten vil øke litt også i inneværende år, men etter det vil den være stabil helt til kandidat-/poengproduksjon øker.

Som del av en nødvendig omstilling ble lønnskostnadene redusert fra 2015 til 2017, men økte igjen fra 2017 til 2018. Denne økningen kommer av at lønningene ble justert etter flere års stillstand. Med uendret lønnsnivå blir det bare en liten økning av lønnskostnadene i 2019, men i 2020 må vi igjen gi et lønnstillegg som vil medføre en betydelig økning i lønnskostnadene.

Andre driftskostnader har økt betydelig siden «krisenivået» i 2016, men vil ikke øke ytterligere fra dagens nivå.

Disponering av overskudd

Overskuddet på kr. 615.012 overføres til annen egenkapital.

Revisor

Høyskolens revisor er Tor-Henning Carlsen, RevisorCirkelen Tønsberg AS

Vennlig hilsen

STEINERHØYSKOLEN

Dagny Ringheim
Rektor